

SANNE BEUMER

MAARTEN VAN DIJK

TIMO D'HOLLOSY
(EINDREDACTIE)

ARNOLD KORSTE

ITAMAR DE ROOZE

MILO VERHAMME

MATTIJS WIJCKER

Jaaroverzicht Archeologie 2022

FLEHITE HISTORISCH
JAARBOEK 2023

Het einde van de coronamaatregelen betekende voor de stadsarcheologen: vol gas vooruit. In 2022 werd weer als vanouds opgegraven en mochten de deuren van de werk- en expositieruimte weer open voor medewerkers én – niet in de laatste plaats – voor bezoekers. Uit de hoge opkomst en het enthousiasme van het publiek blijkt dat archeologie in Amersfoort nog steeds volop in de belangstelling staat. Archeologie lééft in Amersfoort!

◀ Archeologen documenteren de aangetroffen sporen in één van de proefsleuven. Op de achtergrond is het hoofgebouw van het voormalige Militair Hospitaal te zien.

Oproep Vroege Steentijd

Uit een inventarisatie van alle vuursteenvondsten die de stadsarcheologen de afgelopen 35 jaar in de regio hebben gedaan, blijkt dat er verrassend méér vondsten uit het einde van de Vroege Steentijd (Laat-Paleolithicum, 15.000-12.000 jaar geleden) in de collectie zitten dan gedacht. Dit is een bijzondere periode in de geschiedenis van deze regio: toen verschenen namelijk de eerste 'moderne' mensen (*Homo sapiens*) in onze contreien. Het is ook een tijd waar nog veel vragen over zijn: betreffen het losse vondsten, of hangen ze met elkaar samen en is er sprake van een archeologische context? Wat deden die mensen hier en hoe zag het landschap er toen uit? Hoe vaak werd onze regio door de mens bezocht en hoe groot waren de groepen? Waarop jaagde men en welke wapens en gereedschappen gebruikte men?

De Amersfoortse archeologen hebben het plan opgevat het vondstmateriaal en hun context nader te onderzoeken, wat tot meer inzicht over de vroege bewoningsgeschiedenis van onze regio gaat leiden. De provincie Utrecht heeft hier subsidie voor gegeven. Gestart is met een provincie-brede inventarisatie van alle bekende vondsten en vindplaatsen uit de Vroege Steentijd. Een onderdeel hiervan is het in kaart brengen van relevante vondsten in collecties van particulieren en amateurarcheologen. Denk daarbij aan vuursteenvondsten, natuurstenen objecten of fossiel botmateriaal. Deze vondsten moeten wel gedaan zijn binnen de provincie Utrecht. In 2024 hopen de onderzoekers de resultaten van de inventarisatie te kunnen publiceren en aansluitend een aantal publieksgerichte activiteiten te organiseren om de Vroege Steentijd bekender te maken bij het publiek.

Heeft u vondsten in huis waarvan u vermoedt dat deze uit deze periode kunnen dateren? Neem dan contact op met het Centrum voor Archeologie via archeologie@amersfoort.nl en wellicht worden uw vondsten onderdeel van dit onderzoek.

Onderzoeken

In 2022 heeft het Centrum voor Archeologie (CAR) voornamelijk vooronderzoeken en proefopgravingen uitgevoerd.

Steentijdkamp en middeleeuws achtererf

Burgwal 1, Bunschoten¹

Het CAR voert niet alleen binnen de gemeentegrenzen onderzoek uit, af en toe wordt ook gegraven in buurgemeenten. Met een proefopgraving in Bunschoten heeft het Amersfoortse archeologenteam vastgesteld dat op het terrein archeologische resten aanwezig zijn en wel uit drie verschillende periodes: uit de Prehistorie, uit de Middeleeuwen en uit de Nieuwe Tijd.

Prehistorie

De oudste overblijfselen van menselijke activiteiten op deze locatie zijn twee haardkuilen en een zogenaamde *kernsteen* (een relatief grote vuursteen, waarvan klingen werden geslagen die werden bewerkt tot werktuig). Ze dateren vermoedelijk uit de Midden-Steentijd (het *Mesolithicum*, 8800-4900 v. Chr.). Beide haardkuilen zijn na documentatie bemonsterd. Tijdens het zeven van de kuilinhoud is tussen het houtskool een fragment verbrand vuursteen aangetroffen. De verwachting is dat in de bodem rond de proefsleuven nog méér haardkuilen aanwezig zijn.

- ▼ Eén van beide prehistorische haardkuilen, voor de helft uitgegraven.

- ▲ Verbrande kernsteen.

Middeleeuwen

Er is onder andere een kuil gevonden met een paalgat dat op basis van het erin aangetroffen aardewerk uit de 13e-14e eeuw zou zijn. Deze sporen zijn te koppelen aan een boerenerf dat hier in de Middeleeuwen aan de Dorpsstraat heeft gelegen. De kuilen liggen op het achterterrein van het erf, waar gewoonlijk de bijgebouwen en hooibergen te vinden waren. Hier zijn verder de resten gevonden van een houten waterput, die waarschijnlijk ook uit de Middeleeuwen dateert. Van de boerderij zelf is nog niets aangetroffen, mogelijk door de diepe bodemsanering vanwege het tankstation dat hier eind jaren 1960 stond.

Nieuwe Tijd

In de Nieuwe Tijd verschenen de eerste bakstenen gebouwen op het terrein. Resten uit deze periode zijn verspreid over het onderzoeksterrein aangetroffen, zoals twee kuilen met 17e-eeuws materiaal erin. Verder drie (bakstenen) waterputten waarvan de jongste op basis van het gebruikte baksteenformaat uit de 18e-19e eeuw dateert. Uit deze periode stamt ook een muurfragment dat waarschijnlijk een overblijfsel is van de zuidgevel van de boerderij, die in de 20e eeuw is gesloopt. De jongste sporen op het terrein betreffen een (paal)fundering van een schuur die parallel aan de Burgwal heeft gestaan en een paalkuil van een grote hooiberg. Deze laatste is nog duidelijk te zien op een foto van het erf uit het begin van de 20e eeuw.

- ▲ Resten van de houten tonput.

- ▼ Restant van de 19e-eeuwse waterput.

De resten uit de drie periodes zijn belangrijk genoeg om opgegraven te worden. Ze zijn verspreid over het onderzoeksgebied aangetroffen. Vrijwel het hele terrein komt dan ook in aanmerking voor vervolgonderzoek, met uitzondering van de huidige, onderkelderde bebouwing en het uiterste westen.

Tabaksplantage en Oude Lageweg Parkweelde III - Magelhaenstraat e.o.²

In de wijk Kruiskamp worden gefaseerd 240 bestaande woningen gesloopt om plaats te maken voor 400 nieuwe. In navolging van het archeologisch onderzoek bij de Vasco da Gamastraat in 2021 (zie het vorige jaarboek) was dit jaar de Magelhaenstraat en omgeving aan de beurt. Met het graven

van proefsleuven rond de te slopen flats is allereerst geprobeerd een beeld te krijgen van wat hier nog aan archeologie in de bodem aanwezig is. Die is hier destijds behoorlijk overhoop gehaald voor de bouw van de flats. Toch was er hoop dat hier nog delen van het archeologisch bodemarchief bewaard zijn gebleven, omdat in 2021 tussen alle sloopsporen resten van een 18e- en 19e-eeuwse tabaksplantage en het tracé van de Oude Lageweg zijn gevonden. En dat was inderdaad het geval.

In de eerste proefsleuf werden al direct diverse paalkuilen aangetroffen. Ze vormen de resten van een houten tabaksschuur. De plattegrond die uit de paalkuilen te halen is, duidt op een driebeukig gebouw. Het is een inmiddels bekend type hier in de regio: de oudste tabaksschuurvorm, *groep A*

- ▼ **Resten van de Oude Lageweg (bruine strook) diagonaal over het opgravingsvlak. Ze worden geflankeerd door een bermgreppel (smalle zwarte strook rechtsvoor) en een sloot (brede zwarte baan links ervan, achter in de proefsleuf).**

volgens de indeling die door het CAR gehanteerd wordt.³ Deze kwam voor vanaf de tweede helft van de 17e eeuw. Uit één van de paalkuilen kwam een stukje pijpaaarde dat waarschijnlijk uit de 18e eeuw dateert. Toen eenmaal duidelijk was dat hier de archeologische resten van een tabaksschuur bewaard zijn gebleven, is besloten de resten te bewaren tot het definitieve onderzoek: de opgraving.

In een volgende proefsleuf zijn de resten van de tabaksplantage gevonden: over de hele lengte van de werkput zijn noord-zuid georiënteerde plantenbedden aangetroffen. Deze resten waren ernstig vergraven; van enkele bedden waren nog slechts de onderste paar cm aanwezig. Of zelfs nog minder: dan waren alleen nog de diepste spitsporen onder de bedden zichtbaar in het vlak.

De Oude Lageweg is bij dit onderzoek ook weer aangetroffen, waardoor het tracé ervan verder vervolgd kan worden. Bij nadere bestudering bleken de oudste delen van deze weg te bestaan uit diverse karrensporen, geflankeerd door twee greppels. Naderhand is de weg verbreed, waarbij nieuwe

- **Gazonmaaierrace in Achterveld.**
www.gazonmaaierraceachterveld.nl

bermgreppels zijn gegraven. De opbouw komt daarmee sterk overeen met de weg zoals even verderop tijdens het onderzoek in 2021 is gevonden. De nieuwe greppel aan de noordzijde was nu echter meer dan 6 m breed (de term 'sloot' is hier beter van toepassing is dan 'greppel'). Helaas zijn in de sporen geen vondsten gedaan, zodat deze nog niet goed gedateerd kunnen worden.

De resten van de tabaksschuur, de plantage en de Oude Lageweg worden in de zomer van 2023 verder opgegraven, na de sloop van de flats.

Gazonmaaierrace **Hessenweg naast 234a, Achterveld⁴**

Achterveld beschikt over een bijzondere traditie: jaarlijks wordt hier een gazonmaaiersrace georganiseerd. Het is een *off-roadrace*, waarbij coureurs op gemotoriseerde zitmaaiers op een buitenparcours strijden om de eerste plaats. Er zijn inmiddels verschillende klassen, waarbij ook brommers en quads welkom zijn. Er is geen vaste racebaan; deze wordt jaarlijks opnieuw aangelegd op een beschikbaar en geschikt weiland, waarbij geulen van circa 50 cm diep worden uitgegraven.

De gazonmaaierrace is inmiddels neergestreken op een perceel aan de Hessenweg, naast nummer 234a. Archeologisch gezien misschien niet de beste keuze: voor een deel van het terrein geldt een middelhoge tot hoge verwachting op de aanwezigheid van archeologische resten. Dit komt door de aanwezigheid van een dekzandkop. Dergelijke lokale hoogtes waren in de Prehistorie en de Middeleeuwen favoriete vestigingslocaties van de mens. Aan de oostkant van die kop, op het naastgelegen perceel, is al eerder vuursteen aangetroffen. Een dik plaggendek zorg ervoor dat de archeologische resten hier goed beschermd zijn gebleven.

Gevreesd werd dat door de jaarlijkse baanaanleg met bijbehorende graafwerkzaamheden langzaamaan het gehele terrein over de kop gaat en eventueel aanwezige archeologische resten stukje bij beetje ongezien verdwijnen. Daarom is besloten een verkennend booronderzoek uit te voeren.

Het doel hiervan was om te achterhalen hoe diep het dekzand zit en hoe dik het beschermende plaggendek overal is. Middels een aantal grondboringen is vastgesteld dat in het midden en noorden van het onderzoeksgebied het plaggendek 35 tot 70 cm dik is. Daaronder is leem-arm, geel gekleurd dekzand is aangetroffen, zoals dat gewoonlijk in dekzandkoppen voorkomt. In het zuiden is het dekzand lichtgrijs van kleur en beduidend lemiger (meer verspoeld). Het ligt hier ook dieper onder het maaiveld: circa 80 tot 100 cm. Met deze kennis in het achterhoofd is aangegeven waar en tot hoe diep de geulen voortaan kunnen worden gegraven bij de jaarlijkse inrichting van het terrein voor de gazonmaaierraces, zonder dat de archeologie hieronder te lijden heeft.

Flink vergraven **Militair Hospitaal, Hogeweg 70⁵**

Het voormalig Militair Hospitaal is het oudste militaire complex binnen de stadsgrenzen van Amersfoort. Het was in 1877 gebouwd als *garnizoensinfirmierie*, maar al snel omgedoopt tot militair hospitaal. Het bood plaats aan maximaal 144 patiënten. Toen in 1966 de ziekenhuisfunctie werd opgeheven, verbleven hier onderdelen van de Koninklijke Landmacht. Sinds 2013 staat het complex leeg. Met de recentelijke verkoop van het complex door de Rijksvastgoeddienst kwam het beschikbaar voor herontwikkeling. Geen gemakkelijke klus: het complex is uniek en inmiddels rijksmonument. De indeling van het terrein en de bouwkundige staat van het hoofdgebouw met verbindingsvleugels en de zeven

barakken is nagenoeg onaangetast gebleven. Duidelijk is al wel dat de niet-monumentale gebouwen te zijner tijd zullen worden gesloopt. Er zullen daarna nieuwe woningen en/of kantoren wordt gebouwd.

Omdat bij de herontwikkeling een groot deel van het terrein diepgaand zal worden verstoord, is in april gestart met archeologisch vooronderzoek. Al eerder was op basis van een voorstudie gebleken dat hier archeologische resten uit het Paleolithicum en uit de Late Middeleeuwen verwacht mogen worden. Het merendeel van de vondsten uit de directe omgeving dateert namelijk uit deze periode. Ook kunnen resten uit de Nieuwe Tijd voorkomen: langs de Hogeweg stonden toen vele boerderijen en schuren. Duidelijk was ook dat al deze sporen wel eens flink vergraven konden zijn, gezien de met de bouw van het Militair Hospitaal samenhangende bodemverstoring.

Om hier wat meer zekerheid over te krijgen heeft het CAR op het terrein een inventariserend veldonderzoek middels proefsleuven (IVO-P) uitgevoerd. Daarbij zijn de resten van twee archeologische vindplaatsen aangetroffen; een uit de periode ná 1877, behorend bij het Militair Hospitaal, de

▲ Archeologen documenteren de aangetroffen sporen in één van de proefsleuven. Op de achtergrond is het hoofdgebouw van het voormalige Militair Hospitaal te zien.

ander uit de periode daarvóór, toen het terrein een agrarisch gebruik kende. Resten van boerderijen zijn hier niet aangetroffen, noch sporen uit de Steentijd. Het terrein bleek inderdaad ernstig verstoord. Archeologisch vervolgonderzoek is niet nodig.

Tiny houses Frits de zwerver, Bunschoten-Spakenburg⁶

Op een weiland ten zuiden van Frits de Zwerver is een booronderzoek uitgevoerd, vooruitlopend op de bouw van vijftien grondgebonden woningen en zestien *tiny houses*. Vanwege de (mogelijke) aanwezigheid van een dekzandrug zouden hier resten uit Prehistorie, Middeleeuwen en Nieuwe Tijd kunnen voorkomen. Doel van het booronderzoek was om de bodemopbouw in kaart te brengen en eventueel aanwezige bodemverstoringen te lokaliseren. Ook werden grondmonsters genomen voor het zeven op archeologische indicatoren op de plekken

waar nog resten van een oude bodem (podzol) aanwezig zijn. Vastgesteld kon worden dat in het middeendeel van het onderzoeksgebied (inderdaad) een kleine dekzandrug ligt, circa 25 tot 30 m breed. Dit is in eerste instantie als archeologisch interessante zone beschouwd vanwege de hoogte en de deels intacte podzol, maar op basis de zeefmonsters is de verwachting bijgesteld naar laag; er zijn namelijk geen archeologische indicatoren aangetroffen. Het is niet waarschijnlijk dat het dekzandkopje in de Prehistorie is gebruikt voor tijdelijke (jacht)kampen of bewoning. Ook voor jongere periodes is de kans op archeologische vondsten laag in de top van het dekzand. Vanwege de vernatting die vanaf de Bronstijd plaatsvond is het niet geschikt geweest voor bewoning en/of intensief gebruik. Er hoeft dan ook géén aanvullend archeologisch onderzoek plaats te vinden.

Sloot of Rottewetering? Wieken-Noord⁷

De afgelopen jaren zijn er al veel succesvolle opgravingen in het gebied Wieken-Noord uitgevoerd. In 2022 is in het laatste deel van het plangebied een onderzoek middels proefsleuven uitgevoerd. Het terrein bleek in grote mate verstoord. Desondanks zijn mogelijk resten van de Rottewetering aangetroffen. Dit was lange tijd de belangrijkste watergang in het gebied en tevens grens met buurgemeente Hoevelaken. De wetering liep van het gehucht Vinkenhoef naar de polder Zeldert en dateert mogelijk al uit de 11e eeuw.

Nieuwbouw op oude grond Stadhuislocatie, Trapezium⁸

Ten westen van de historische stadskern van Amersfoort ligt een groot, braakliggend terrein waar kantoren gebouwd gaan worden. Het is ingeklemd tussen het spoor, de Piet Mondriaanlaan en De Nieuwe Poort en wordt de *Trapeziumlocatie* genoemd. Eén van deze kantoren zal als nieuw stadhuis in gebruik worden genomen. In het kader van die ontwikkeling is uitgezocht of hier behoudenswaardige archeologische resten aanwezig zijn, die door de bodemingrepen gevaar lopen. Geen onwaarschijnlijke situatie: de ligging op de flank van de stuwwal, niet al te ver verwijderd van stromend water,

maakte het tot een aantrekkelijk vestigingsgebied. Niet alleen in de Prehistorie, maar ook in de Middeleeuwen: nauwelijks 200 meter verderop, op het terrein waar nu de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) haar kantoor heeft, zijn bijvoorbeeld drie boerenerven uit de tweede helft van de 12e eeuw gevonden.

Uit oude kaarten blijkt dat het gebied vanaf de 16e eeuw lange tijd in gebruik is geweest als bouwland. Door het plangebied liepen verschillende wegen.

Nadat in 1860 de spoorlijn van Amersfoort naar Zwolle was aangelegd, is het gehele gebied tussen Eem en spoor in gebruik genomen als industrie-terrein. Op de Trapeziumlocatie stonden vanaf 1923 twee fabrieken: aan de noordwestkant Polak Frutal Works (essence) en aan het spoor Oldenkott (tabak). Beide zijn vóór de eeuwwisseling weer gesloopt en het terrein is gesaneerd om het beschikbaar te maken voor het bouwen van kantoren met een (parkeer)kelder. De bodem werd hierbij op veel plekken flink afgegraven.

De bodemopbouw is in eerste instantie in kaart gebracht aan de hand van zes verkennende boringen. Hieruit bleek inderdaad dat een deel van het plangebied diep verstoord is. Hier hoeft geen nader archeologisch onderzoek meer plaats te vinden. Maar er bleken ook wat delen te zijn waar de oude bodem nog wél (deels) intact is. Hier is vervolgens wat uitvoeriger geboord, waarna kansrijke en -arme zones binnen het plangebied zijn aangewezen. Er is zelfs een fragment handgevormd, prehistorisch aardewerk opgeboord. In de kansrijke zones kunnen resten vanaf de Steentijd voorkomen. Voorafgaand aan bodemingrepen moet nader archeologisch onderzoek uitgevoerd worden. In de kansarme zone hoeft dat niet.

Grutmolen onder het Plein Het Plein, Nijkerk⁹

In de binnenstad van Nijkerk is in 2022 het Plein op nieuw ingericht. Eén van de onderdelen van de herinrichting was het visualiseren van de loop van de Breede Beek door middel van waterspuwers. Voor de watertoevoer moest aan de rand van het plein een kelder ingegraven worden. Tijdens het graven van de bouwput hiervoor werden resten

▲ Resten van de aan- en afvoergoot met duiker.

Foto Theo Slijkerman

van een grutmolen uit 1656 blootgelegd. Met behulp van vrijwilligers van Museum Nijkerk zijn de archeologische resten gedocumenteerd.

De grutmolen werd aangedreven door water uit de Breede Beek. Hiervoor was een houten goot als aftakking van de beek gemaakt, waarin een waterrad was geplaatst. Hoewel van het rad niets is teruggevonden, waren de houten aan- en afvoer nog grotendeels intact. Ook de bakstenen overkluizing van de afvoergoot was ongeschonden. Op de foto zijn de aanvoergoot (met rechtopstaande troffel) en de afvoergoot met overkluizing nog in de wand van de werkput zichtbaar.

Het waterrad is in het begin van de 18e eeuw gesloopt. De houten goot en overkluizing zijn volgestort met grond. Op het perceel zijn de molenactiviteiten voortgezet met een *rosmolen*: een molen die werd aangedreven door een paard. Enkele van de opgegraven resten behoorden mogelijk bij deze molen. De spaarzame vondsten komen uit de dichtgestorte overkluizing en gaven zo een datering voor het buiten gebruik raken van de goot. Twee blootgelegde bakstenen waterputten dateren van ná de molenactiviteiten op het terrein. Zo was het eerste onderzoek van het CAR in Nijkerk meteen een voltreffer.

- Planschets uit 1655 voor de bouw van de grutmolen (rechthoek in het midden onderin) op het Plein, de toenmalige Merckt. Gelders Archief

Overige activiteiten

Publieksbereik

Na alle beperkingen van voorgaande jaren keerden de bezoekers in grote getale terug rond de opgravingshekken, op open dagen, bij lezingen en tijdens de open middagen bij het Archeologisch Centrum. In de expositieruimte aan de Westsingel treft het publiek een geheel nieuwe inrichting aan, waarbij de vondsten aan de hand van een aantal thema's worden gepresenteerd zoals *Eten en drinken*, *Oorlog en strijd* en *Persoonlijke verzorging*.

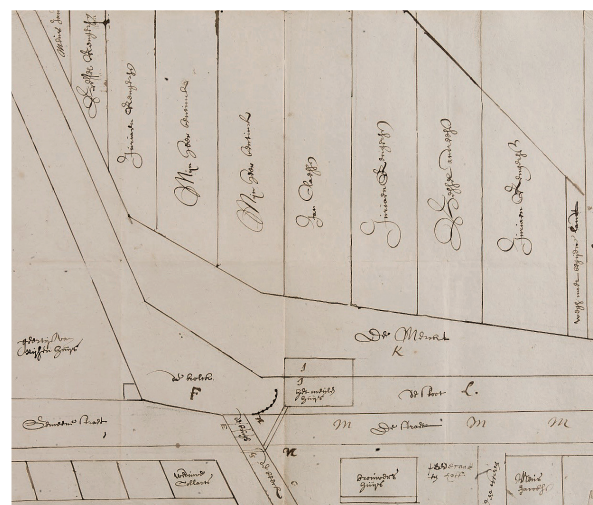
Er waren enkele grote publiekstrekkers. De eerste was de open dag in mei die in het teken van tabakspijpen stond, georganiseerd in samenwerking met de Stichting voor Onderzoek Historische Tabakspijpen (PKN). Daarna volgden twee thematische stadswandelingen *Verborgene landschap* en *Begraven in de Binnenstad*, onder leiding van de stadsarcheologen. De derde trekker was de *Avond van de Amersfoortse Archeologie* tijdens de Nationale Archeologiedagen in juni, in samenwerking met de Stichting Archeologie Amersfoort (STAA) en de Archeologische Werkgemeenschap Nederland (AWN) afdeling Vallei en Eemland. Medewerkers van het CAR hielden korte maar krachtige presentaties over zaken die hun bezig hielden en de AWN presenteerde het eerste exemplaar van hun boek *Vondsten aan de Vijver* aan de huidige be-

woners van de voormalige opgravingslocatie. Ook werd als *sneak preview* de documentaire over het Amersfoortse Mariabeeldje getoond, gemaakt in opdracht van Brouwerij 't Mirakel. De avond werd traditiegetrouw afgesloten met een quiz. Verder wisten veel mensen de weg naar het Archeologisch Centrum te vinden tijdens de beide Open Monumentendagen. De Maand van de Geschiedenis met thema *Wat een ramp!* is door de archeologen dit jaar vooral digitaal ingevuld, door iedere week een verhaal onder de aandacht te brengen over rampen die ze tijdens opgravingen tegen zijn gekomen.

Er is dit jaar bovendien veel gepubliceerd: twaalf onderzoeksrapporten, zeven artikelen voor een breed publiek en er is meegewerkt aan drie boeken.¹⁰ Medewerkers van het CAR verschenen in lokale kranten en radio-uitzendingen, in twee nationale nieuwsuitzendingen en de eerder genoemde documentaire over het Mariabeeldje. Voor de post-hbo-opleiding *Erfgoed en Ruimte* aan de Hogeschool Utrecht is college over archeologie gegeven.

Team

Het team van stadsarcheologen, ondergebracht in het CAR, bestond in 2022 uit de archeologen Sanne Beumer, Maarten van Dijk, Timo d'Hollosy, Itamar de Rooze, Milo Verhamme en Mattijs Wijker. Arnold Korste leverde de administratieve ondersteuning. Ten behoeve van digitaliseringswerk is aankomend archeoloog Louis van Berkum voor de duur van één jaar aan het team toegevoegd. Marcel Botermans, Timothy van der Knaap, Dean Mepschen, Theo van der Tier en Wietse van Veen werden tijdelijk ingehuurd en leverden extra handjes tijdens de onderzoeken. Voor specifieke materiaalanalyse is specialist Erik Drenth tijdelijk aangetrokken. De studenten van Saxion Louis van Berkum, Brenda Huisman en Jop Reffeltrath hebben met succes stage gelopen, waarna Brenda en Jop zijn afgestudeerd. Speciale dank gaat uit naar de vaste en zeer enthousiaste groep vrijwillige medewerkers die het CAR weer bij allerlei werkzaamheden ondersteunden: Hans Blom, Henk de Boer, Bert de Bree, Carolien van der Brugge, Anne van der Glas, Harold van den Hauten, Wilma van den Heuvel, Theo Hooymans, Moniek Krauwer, Jop Reffeltrath, Francien Snieder, Margreet van Til en Jos Wieters.

- 1 Zaaknr. 5276254100
- 2 Zaaknr. 5312541100
- 3 R.A. Hulst, *Tabaksplantages langs de Hogeweg: sporen van tabaksteelt uit de 17de tot 19de eeuw, op de locatie van het toekomstige bedrijventerrein Wieken - Vinkenhoef te Amersfoort* (Amersfoort Onder Ons 25, Amersfoort 2011)
- 4 Zaaknr. 5263156100
- 5 Zaaknr. 5296529100
- 6 Zaaknr. 5263148100
- 7 Zaaknr. 5278936100
- 8 Zaaknr. 5296553100
- 9 Zaaknr. 5301330100
- 10 Zie voor een compleet overzicht www.archeologischcentrum.nl/portfolio/onze-publicaties.